

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A X-A

CICLUL INFERIOR AL LICEULUI

EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ

Aprobat prin ordin al ministrului

Nr. 4598 / 31.08.2004

București, 2004

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Educație antreprenorială* este prevăzută în planul cadru de învățământ pentru liceu la clasa a X-a, la toate filierele, profilurile și specializările, beneficiind de un buget de timp de o oră pe săptămână.

Curriculum-ul pentru disciplina *Educație antreprenorială* răspunde cerințelor formulate în textul Legii învățământului, referitoare la idealul educațional și la finalitățile învățământului.

Demersurile propuse prin actualul curriculum sunt concordante, de asemenea, cu spiritul și cu recomandările cuprinse în:

- **Planul de lucru pentru implementarea obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa pentru perioada 2001 – 2010**, ratificat de Consiliul Europei (Barcelona, 2002);
- **Comunicatul final “Coeziune socială și calitate – o provocare pentru educație”** adoptat de a patra Conferință a Miniștrilor Europeni ai Educației (București, 18 – 20 iunie 2000).

Locul acestei discipline în oferta educațională pentru învățământul obligatoriu se justifică prin următoarele dimensiuni ale educației antreprenoriale:

- **dimensiunea descriptiv-informativă**, vizând însușirea cunoștințelor despre inițierea, derularea și reușita unei afaceri;
- **dimensiunea normativă**, referitoare la însușirea unor cunoștințe privind normele juridice care reglementează inițierea unei afaceri;
- **dimensiunea interogativ-reflexivă și valorizatoare**, care are în vedere dezvoltarea capacității de reflecție critică asupra principiilor etice necesare în relațiile caracteristice unui mediu de afaceri;
- **dimensiunea practică**, urmărind formarea de atitudini și exersarea de comportamente democratice și antreprenoriale.

Structura curriculum-ului include următoarele componente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și unități de conținut specifice trunchiului comun
- Valori și atitudini
- Sugestii metodologice.

Elementele de noutate sunt legate de următoarele aspecte:

- orientarea către latura pragmatică a aplicării curriculum-ului: corelarea dintre unitățile de conținut și competențele specifice permite profesorului să realizeze conexiunea explicită între ceea ce se învață și scopul pentru care se învață; corelația propusă are în vedere posibilitatea ca o anumită competență specifică să poată fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea;
- recomandarea unor valori și atitudini care să completeze dimensiunea cognitivă a învățării cu cea afectiv-atitudinală și morală, din perspectiva finalităților educației;
- includerea unor sugestii metodologice care să orienteze spre modalități didactice concrete de utilizare a curriculum-ului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Integrarea cunoștințelor propuse de alte discipline studiate și a competențelor vizate de acestea este una dintre trăsăturile de bază ale *Educației antreprenoriale*, demers prin excelență interdisciplinar și transcurricular. Prezenta programă este centrată pe dezvoltarea competențelor antreprenoriale și de relaționare la mediul economico-social. Disciplina *Educație antreprenorială* urmărește dezvoltarea la elevi a competențelor care să le permită valorificarea eficientă a propriului potențial și, în perspectivă, gestionarea eficientă a propriei afaceri.

Programa se adresează atât profesorilor, cât și autorilor de manuale. Lectura integrală a programei este absolut necesară înaintea proiectării unităților de învățare.

Programa este concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor. Profesorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări și soluții trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice educației antreprenoriale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și de explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Aplicarea cunoștințelor specifice educației antreprenoriale în situații caracteristice economiei de piață, precum și în analiza posibilităților de dezvoltare personală
3. Cooperarea în cadrul diferitelor grupuri pentru rezolvarea unor probleme teoretice și practice specifice mediului de afaceri
4. Evaluarea comportamentului adecvat unui mediu economico-social în schimbare
5. Formularea unor opinii referitoare la rezolvarea problemelor comunității, privind inițierea și derularea afacerilor

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Identificarea rolurilor posibile pe care le poate îndeplini individul în domeniul economic 2.1. Exemplificarea unor calități ale întreprinzătorului de succes 3.1. Stabilirea, în cooperare cu ceilalți, a rolurilor proprii, actuale și de perspectivă, într-un mediu de afaceri 4.1. Analiza critică a comportamentului în alegerea traseului profesional, precum și a disponibilității de reorientare profesională în raport cu dinamica mediului economico-social	I. Managementul resurselor personale ▪ Motivația muncii ▪ Alegerea traseului profesional și problema mobilității profesionale ▪ Individul ca întreprinzător ▪ Calități și competențe ale întreprinzătorului de succes
1.2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice antreprenoriatului 1.3. Identificarea prevederilor legislative referitoare la activitatea antreprenorială 2.2. Utilizarea unor instrumente adecvate pentru studierea fenomenelor specifice diferitelor piețe 2.3. Identificarea oportunităților pieței 4.2. Evaluarea schimbărilor și a tendințelor care intervin în mediul de afaceri 4.3. Utilizarea adecvată și eficientă a resurselor, în funcție de caracteristicile mediului economico-social 5.1. Evaluarea posibilităților de derulare a unei afaceri proprii și profitabile, luând în considerare interesele comunității	II. Inițierea și derularea unei afaceri ▪ Planul de afaceri și problemele aplicării acestuia ▪ Condițiile legislative ale activității antreprenoriale ▪ Instrumente necesare studierii pieței ▪ Resursele necesare derulării unei afaceri (financiare, materiale, umane) ▪ Obținerea produsului ▪ Promovarea produsului ▪ Evaluarea afacerii; decizii posibile referitoare la afacere: - continuarea afacerii - dezvoltarea și diversificarea afacerii - lichidarea afacerii
1.4. Identificarea riscurilor ce decurg din comportamentul în afaceri 2.4. Aplicarea principiilor etice în relațiile cu angajații și cu partenerii 3.2. Antrenarea angajaților în rezolvarea problemelor firmei 3.3. Utilizarea unor tehnici de negociere cu partenerii de afaceri 4.4. Anticiparea consecințelor comportamentului responsabil în raport cu angajații și cu partenerii 4.5. Identificarea consecințelor activității antreprenorului asupra consumatorului și asupra mediului 5.2. Identificarea unor soluții alternative la problemele comunității, privind inițierea / derularea unei afaceri	III. Etica în afaceri ▪ Răspunderea în afaceri ▪ Principii etice în relațiile cu angajații firmei, cu partenerii de afaceri și cu instituțiile publice ▪ Protecția consumatorului ▪ Protecția mediului
1.5. Identificarea unor tipuri de risc în situații diferite, specifice inițierii și derulării unei afaceri 2.5. Identificarea unor modalități posibile de minimizare a riscului în inițierea și derularea afacerilor 2.6. Investigarea elementelor comune și specifice ale reușitei în afaceri	IV. Risc și reușită în afaceri ▪ Riscul în afaceri: - tipuri de risc - modalități de minimizare a riscului ▪ Modele de reușită în afaceri ▪ General și particular în realizarea unei afaceri reușite

VALORI ȘI ATITUDINI

Competențele generale și specifice care trebuie formate prin procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei “Educație antreprenorială” au la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- Independență în gândire și în acțiune
- Relaționare pozitivă cu ceilalți
- Responsabilitate în activitatea antreprenorială
- Liberă inițiativă
- Eficiență economică.

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum este un instrument de lucru care se adresează profesorilor ce predau disciplina *Educație antreprenorială*, fiind conceput în așa fel încât să le permită:

- să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici ale liberei inițiative;
- să-și orienteze propria activitate înspre conceperea și realizarea unor situații de învățare vizând formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;
- să-și manifeste creativitatea didactică în adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează.

Sugestiile metodologice au în vedere deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe.

Unitățile de conținut sunt prezentate într-o ordine care nu este obligatorie.

Disciplina *Educație antreprenorială*, având un pronunțat caracter aplicativ, presupune accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative și orientarea acesteia înspre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- utilizarea unor metode active (de exemplu, învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin cooperare, simularea, jocul de roluri), care pot contribui la dezvoltarea receptivității și capacității de abordare rațională a problemelor economice, personale și publice, în contextul unui mediu economic, social și cultural complex și dinamic;
- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea unor planuri de afaceri și portofolii, individual și în grupuri de lucru, pentru exersarea competențelor de întreprinzător, utilizarea calculatorului (a softului educațional și internetului) în exerciții de simulare a derulării, monitorizării și evaluării afacerii care pot apropia procesul de predare-învățare-evaluare de realitatea economică;
- operarea cu diferite alternative explicative în interpretarea unor fapte, fenomene, procese economice care poate contribui la dezvoltarea unui comportament competitiv și rațional în utilizarea resurselor proprii.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Evaluarea trebuie să se realizeze în mod preponderent ca evaluare continuă, formativă. Alături de formele și instrumentele clasice de evaluare, recomandăm utilizarea unor forme și instrumente complementare, cum sunt: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

Grupul de lucru pentru Curriculum:

prof. Eugen STOICA	Inspector de specialitate – Ministerul Educației și Cercetării
prof. Angela TEȘILEANU	Expert C.N.C., Grupul Școlar “Nichita Stănescu”, București
prof. Elena BĂLAN	Școala Superioară Comercială “N. Kretzulescu”, București
prof. Mihai NĂZDRĂVAN	Liceul Teoretic Tudor Vladimirescu, București
prof. Florina OȚET	Colegiul Național “Andrei Șaguna”, Brașov
prof. Sorin SPINEANU- DOBROTĂ	Inspector de specialitate – S.N.E.E.